

کاهش قیمت نفت و آینده صادرکنندگان آن

مستقیماً و چه غیرمستقیم - به آن وابسته است. هر فعالیت در دادوستد نفت، بورسهای عمده سهام و بسیاری از کشورهایی که از بحران آسیای جنوب شرقی در امان مانده‌اند نگرانی خود را از تحولات نفتی در منطقه خلیج فارس پنهان نمی‌کنند. در نخستین دو ماه سال جاری عربستان سعودی ده درصد، و کویت و بحرین هر یک ۵ درصد از درآمدهای نفتی خود را از دست دادند که اثرات عاجل آن لغو بسیاری از قراردادهای سودآور این کشورها با شرکتهای بزرگ و کوچک غربی بود. قراردادهای بزرگ ساختمانی که حدود ۱۰

نفت و خریدهای تسلیحاتی

پس از جنگ خلیج فارس همه کشورهای عربی حوزه خلیج فارس معتقد بودند که به عنوان قدردانی از آمریکا و نقش آن در بیرون راندن نیروهای عراقی از کویت باید خریدهای تسلیحاتی خود را از غرب انجام دهند. ولی امروز پس از گذشت هفت سال از این جنگ، دیگر چنین تمایلی وجود ندارد. گرچه همه کشورهای خلیج فارس و از جمله ایران نیاز به داشتن ارتش‌های قدرتمند را پذیرفته‌اند بسیاری از متفکران مظنون به بی‌صدافتی آمریکا در سیاستهای منطقه‌ای خود، معتقدند که آمریکا

در شش ماه گذشته، تولیدکنندگان نفت بُهت زده و بدون آنکه کاری از دستشان برآید ناظر سقوط قیمت نفت خود از حدود ۱۸ دلار به حدود ۱۳ دلار در هر بُشکه بودند. جلسات متعدد کارشناسان نفت طی این مدت و به ویژه جلسه‌ای که در مسقط تشکیل شد نتوانسته است به هیچ نتیجه‌ای برای متوقف کردن سقوط مستمر قیمت نفت به رسد. دورنمای چنین سقوطی برای همه کشورهای حوزه خلیج فارس نگران کننده است به ویژه عربستان سعودی که در میان کشورهای عربی منطقه جمعیتی قابل توجه دارد و دوسوم درآمد آن متکی به نفت است و لذا با وضعی تکان دهنده روبرو است.

عربستان سعودی با صدور در حدود ۸/۵ میلیون بشکه نفت در روز بزرگترین صادرکننده نفت در جهان است. کاهش هر دلار در یک بشکه نفت درآمد این کشور را دو و نیم میلیارد دلار در سال کاهش می‌دهد. بودجه عربستان در سال جاری هر چند هم نسبت به قیمت‌های جدید نفت متعادل بسته شود باز تصمیم‌گیری در باره آن یکی از دردناکترین تصمیم‌گیریه‌ها در طول تاریخ بودجه‌بندی این کشور خواهد بود. چنانچه قیمت‌ها راه بهبود در پیش نگیرند بودجه سال جاری عربستان ۴/۸ میلیارد دلار کسری خواهد داشت که نخستین آثار اجتماعی آن کاستن از هزینه‌های بهداشت و آموزش خواهد بود. برای سعودیها با داشتن نرخ افزایش جمعیتی درحد ۴ درصد، این میزان کسری بودجه، معانی بسیار خواهد داشت.

در چنین بحرانی بنظر قطعی می‌رسد که بسیاری از احاد جمعیت ۱۲ میلیونی عربستان دولت خود را در زمینه هزینه‌های هنگفت تسلیحاتی و خرید میلیاردها دلار سلاح زیر سؤال خواهند برد. به رغم کاهش سریع قیمت نفت در ماههای اخیر، عربستان سعودی همچنان بزرگترین خریدار اسلحه در جهان باقی خواهد ماند. این کشور به طور معمول هر ساله بیش از یک چهارم درآمد نفت خود را به خرید سلاح تخصیص می‌دهد.

پادشاه عربستان با نزدیکانش در مورد شرایط اقتصادی کشورشان رایزنی می‌کند.

میلیون کارگر خارجی در آن مشغول به کار بودند یا دچار بحران شدند و یا مجبور خواهند شد بزودی از حجم سرمایه‌گذارها و تعداد کارکنان خود در منطقه بکاهند. برای کارگران کشورهای آسیای جنوب شرقی شاغل در کشورهای عربی خلیج فارس که به دلیل ادامه بحران راهی به بازار کار در کشور خود ندارند زمانی بدتر از این برای کاهش قیمت نفت متصور نبود.

سقوط قیمت نفت بسیاری از کشورهای عربی خلیج فارس را از رویاهای خوش به واقعیات بازگردانده است. هنگامی که قیمت نفت به ۲۰ دلار در هر بشکه رسید دولتهای منطقه مغرورانه

ممکن است برای فروش سلاح خود به کشورهای منطقه دست به ایجاد بحرانهای کاذب و ساختگی در رفتارشان با عراق بزنند. چنانچه روند قیمت نفت سیر نزولی فعلی خود را ادامه دهد بسیاری از کشورهای منطقه ناگزیرند در معاملات تسلیحاتی خود با غرب تجدیدنظر کنند، نخستین آثار این بازنگری در نمایشگاه اسلحه در ابوظبی در ۱۵ مارس گذشته نمایان شد که در آن بسیاری از دلایان اسلحه سرخورده و ناراضی و بدون گرفتن سفارشهای چشمگیر به کشورهای خود بازگشتند. خلیج فارس منطقه‌ای است که اقتصاد هر کشوری در هر گوشه از جهان به نحوی - چه

اما تحلیلگران نفتی در اظهارنظرهای مقطعی خود پیش‌بینی نمی‌کنند که روند صعودی قیمت نفت به این زودیها آغاز شود. تقاضا برای خرید نفت از سوی کشورهای آسیایی موقتاً کاهش یافته (به دلیل ادامه بحران اقتصادی آنها)، به دنبال پشت سر گذاشتن یک زمستان گرم در نیم‌کره شمالی ذخایر نفت در انبارهای کشورهای شمالی کره زمین انباشته است، طرح فروش نفت عراق در برابر غذا، نفت این کشور را نیز به بازار سرازیر کرده و به بحران کاهش قیمت نفت بازهم دامن خواهد زد و بالاخره نیجریه، قطر و به ویژه ونزوئلا صادرات خود را بیش از سهمیه‌بندی کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) به بازار روانه می‌کنند که به اشباع بازار باز هم کمک می‌کند.

مأخذ: مجله اکونومیست ۲۰ مارس ۱۹۹۸
برگردان از بخش ترجمه «گزارش»

ولی هیچکس و هیچ مقامی حاضر نیست در عمل نفر اول باشد. فروش صنایع دولتی به معنی اخراج هزاران نفر از کارکنان دولت است که به داشتن شغل آسان و درآمدی خوب برای تمام عمر دل خوش کرده‌اند. گرچه بسیاری از حاکمان سعودی تردید دارند که دولت هرگز به خصوصی‌سازی تن در دهد ولی سرانجام فشار هزینه‌های کمرشکن تاسیسات و سازمانهای دولتی آنها را وادار به پذیرفتن آن خواهد کرد.

وضعیت آینده

بدیهی است احتمال افزایش قیمت نفت در آینده وجود دارد و همین امر حاکمان کشورهای خلیج فارس را امیدوار ساخته و برآن داشته است که از دست زدن به اقدامات افراطی و عاجل خودداری کنند. قبلاً نیز چنین اتفاقی افتاده و نوساناتی در قیمت نفت دیده شده است.

دست از اصلاحات اجتماعی و اقتصادی که می‌توانست آنها را به اقتصاد جهانی نزدیک کند برداشتند. در زمانی که همه کشورهای جهان درگیر کاستن از یارانه‌های دولتی بودند، شرکتها و تاسیسات دولتی را می‌فروختند و سهام خود را مستقیماً در بورسها به خریداران خارجی عرضه می‌کردند بسیاری از کشورهای عربی خلیج فارس با دریافت پولهای نفت، خود را در وقایع جاری جهان گم کردند. در سال جاری عربستان سعودی ناچار است به دلیل غفلت‌های گذشته دومیلیارد دلار یارانه پرداخت کند، روشی که جهان سرمایه‌داری و مظهر آن صندوق بین‌المللی پول را به خود می‌لرزاند.

سعودیها مدت‌ها است که در باره خصوصی‌سازی صحبت می‌کنند ولی این صحبت‌ها از محدوده شوخی فراتر نمی‌رود. همه می‌گویند روزی باید به خصوصی‌سازی تن در داد

منش ترخیص
 (با مسئولیت محدود)
واردات - صادرات
مشاور امور گمرکی و ترخیص کالا از کلیه گمرکات کشور

MANESH TARKHIS CO. LTD

دفتر مرکزی: تهران، خیابان استاک، مشرقی، خیابان شریع، سلیمان
 خانق (امیرانک)، خیابان مصدق، روبروی پلاک ۴۱، شماره ۲
 تلفن: ۸۸۲۶۶۳۶ - ۸۸۲۶۶۳۷ - ۸۸۲۶۶۳۸
 شعبه پست و تلگراف: ۸۸۲۶۶۳۶
 شعبه پست و تلگراف: ۸۸۲۶۶۳۷